

ISSN: 2985-2366 (Online)

วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

Journal of Administration Management and Sustainable Development

Homepage: <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd>e-mail: jamsdonline@gmail.com

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

Factors affecting the quality of life of residents in Nong Han District, Udon Thani Province

ศิริรัตน์ สุวรรณ^{1*}, ละมัย ร่มเย็น², สัญญาศรณ์ สวัสดิ์ไธสง³Sirirat Suwan^{1*}, Lamai Romyen², Sanyasorn Swasthaisong³¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร^{2,3}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร¹Mater of Public Administration Program in Public Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University^{2,3}Department of Public Administration, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University*Corresponding author's e-mail: suwannsirirat@gmail.com^{1*}

Received: January 30, 2026

Revised: March 15, 2026

Accepted: March 28, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการสนับสนุนทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี 2. เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. ศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 399 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ 3. การสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันพยากรณ์

ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 81.10 โดยด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ตามลำดับ ยกเว้นด้านการประเมิน และด้านข้อมูลข่าวสาร

คำสำคัญ: การสนับสนุนทางสังคม, คุณภาพชีวิต

Abstract

This research has the following objective: 1. To study the level of social support and the quality of life of the people in Nong Han District, Udon Thani Province. 2. To compare the quality of life among individuals in Nong Han District, Udon Thani Province, based on personal factors. 3. To examine how social support affects the quality of life for individuals living in Nong Han District, Udon Thani Province. The sample group consists of individuals residing in Nong Han District, Udon Thani Province. A total of 399 participants were selected using the stratified random sampling method. Data collection was conducted using a questionnaire. The statistics methods employed for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, t- test, one-way ANOVA, and multiple regression analysis. The study revealed these results: 1. People in Nong Han District, Udon Thani Province, received high levels of social support. This strong social support positively affected the quality of life for residents in Nong Han District, Udon Thani Province. Overall, the level of social support remains high. 2. The quality of life for residents of Nong Han District in Udon Thani Province varies based on several personal factors, such as age, education level, occupation, average monthly income, and district of residence, while gender does not play a role in these variations. Specifically, education level, occupation, average monthly income, and district of residence significantly influence overall quality of life. The only personal factor that remains constant is gender. 3. Social support variables can collectively predict the quality of life for individuals in Nong Han District, Udon Thani Province, with a prediction accuracy of 81.10 percent. The variable with the highest regression coefficient was related to tools, items, and appliances, followed by emotions. This was the case, except for the evaluation aspect and information.

Keywords: social support, quality of life

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพชีวิตของประชาชน คือ มาตรฐานการดำรงชีวิตอันเหมาะสมของประชาชนตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคม สิ่งแวดล้อม ครอบครัว การมีที่อยู่อาศัย ฐานะทางการเงิน วัฒนธรรมเพื่อนบ้าน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ การทำให้มนุษย์มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพในการทำงานเพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ซึ่งสถานการณ์คุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยในปัจจุบัน ด้านคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัญหาการไม่รู้หนังสือ ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ปัญหาความเสมอภาคทางการศึกษา ด้านการว่างงาน ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม แหล่งชุมชนแออัด ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม เช่น การแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษ การก่ออาชญากรรมทางเพศ การอพยพย้ายถิ่นของคนในชนบทเข้าสู่เมือง ทำให้เกิดปัญหาชุมชนเมือง การอพยพย้ายถิ่นของคนในชนบทเข้าสู่เมืองมีสาเหตุจากฝนแล้ง ผลผลิตราคา

ตกต่ำ ความยากจน ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติมีสาเหตุจากความยากจนและขาดความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การบุกรุกพื้นที่เขตป่าสงวนเพราะขาดที่ดินทำกิน

อำเภอหนองหาน เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุดรธานี การปกครองแบ่งออกเป็น 12 ตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 15 แห่ง สภาพเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินส่วนใหญ่มีปัญหา คือ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สภาพภูมิประเทศ อำเภอหนองหาน เป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเกษตร ที่ผ่านมามีพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานราชการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทั้งจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 15 แห่ง ซึ่งการพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว เพราะทั้งรัฐบาลและประชาชนในชุมชนต่างก็มีข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินงานชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้เต็มที่ดังกล่าวนำมา การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนนี้ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลอย่างเหมาะสมเป็นสำคัญ

การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ผ่านมานั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคม ด้านต่าง ๆ แก่คนพิการ ให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งทางด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและการมีงานทำ กีฬา และการท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงกลไกด้านการเงินการคลัง และงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีประสิทธิภาพ แนวคิดการพัฒนาชุมชนก็เป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เป็นกระบวนการในการหนุนเสริมให้พื้นที่และกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านบริบทในการดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตของผู้คน โดยมีกระบวนการในการพัฒนาผ่านคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันพัฒนาโดยอาศัยทรัพยากรและทุนที่มีอยู่ในชุมชน และการหนุนเสริมจากหน่วยงานภาครัฐในลักษณะการมีส่วนร่วมจากภายในและภายนอก ซึ่งหากกระบวนการในการพัฒนามีการจัดการที่ดีย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนที่อยู่ในชุมชนและนำไปสู่ความเจริญด้านกายภาพในเชิงพื้นที่ด้วย (พิรพัฒน์ พันศิริ, 2559) โดยภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหานอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค การศึกษา และสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามประชาชนส่วนหนึ่งยังคงเผชิญกับข้อจำกัดด้านรายได้จากภาคเกษตรและความผันผวนของเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงแรงสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญและมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยที่ได้มีความจำเป็นต่อการนำไปกำหนดแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการบริหารการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการสนับสนุนทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม (social support) เป็นแนวคิดที่นักวิชาการให้ความสนใจอย่างกว้างขวาง โดยมีสาระสำคัญในหลายประการ กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ทั้งในมิติทางอารมณ์ ข้อมูลข่าวสาร และวัตถุสิ่งของ อันส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกได้รับการยอมรับ มีคุณค่าในตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Huang et al., 2019; Johari et al., 2019; นันทศักดิ์ ชนะพันธ์ และคณะ, 2566; ปริดานันท์ ประสิทธิ์เวช, 2561) นอกจากนี้ การสนับสนุนทางสังคมยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจ ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญและปรับตัวต่อความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การมีสุขภาวะที่ดีทั้งทางกายและจิตใจ (นันทศักดิ์ ชนะพันธ์ และคณะ, 2566)

สำหรับประเภทของการสนับสนุนทางสังคมนั้น House (1981) ได้จำแนกพฤติกรรมการให้การสนับสนุนไว้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) การสนับสนุนทางอารมณ์ (emotional support) อันหมายถึงการแสดงออกซึ่งความห่วงใย การยอมรับ และการให้ความพึงพอใจแก่บุคคล 2) การสนับสนุนด้านการประเมิน (appraisal support) ได้แก่ การให้ข้อมูลป้อนกลับและการรับรองผลการปฏิบัติ 3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) ประกอบด้วยการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ และ 4) การสนับสนุนด้านเครื่องมือและวัสดุ (instrumental support) อาทิ แรงงาน เงิน และเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในบริบทของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กรอบการสนับสนุนทางสังคม 4 ด้านของ House (1981) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ระดับการสนับสนุนที่ประชาชนได้รับจากบุคคลในสังคม อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต (quality of life) เป็นแนวคิดที่มีความซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะตามบริบท กล่าวคือ คุณภาพชีวิตของบุคคลมิได้มีมาตรฐานตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมวัฒนธรรมและค่านิยมของแต่ละสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ รวมทั้งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่บุคคลแต่ละคนกำหนดขึ้นสำหรับตนเอง (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2556)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) เสนอกรอบแนวคิดคุณภาพชีวิตที่ครอบคลุมการดำรงชีวิตของมนุษย์ใน 4 มิติสำคัญ ได้แก่ 1) มิติด้านสุขภาพกาย (physical) สะท้อนการรับรู้สภาพทางกายภาพที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ครอบคลุมตั้งแต่ความเจ็บปวด พละกำลัง การนอนหลับพักผ่อน การเคลื่อนไหว กิจกรรมประจำวัน การพึ่งพาการรักษาทางการแพทย์ ไปจนถึงความสามารถในการทำงาน 2) มิติด้านสุขภาพจิต (psychological) หมายถึง การรับรู้สภาพจิตใจที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยความรู้สึกเชิงบวก กระบวนการคิดและความจำ ความภูมิใจในตนเอง ภาพลักษณ์ภายนอก ตลอดจนมิติทางจิตวิญญาณและความเชื่อส่วนบุคคล 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) คือ การรับรู้ถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น ทั้งในแง่ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และกิจกรรมทางสังคม และ 4) มิติด้านสภาพแวดล้อม (environmental) ซึ่งครอบคลุมการรับรู้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตทั้งในด้านความปลอดภัย ที่อยู่อาศัย ทรัพยากรทางการเงิน การบริการด้านสาธารณสุข การคมนาคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และโอกาสในการพักผ่อนหย่อนใจ (The WHOQOL Group, 1995 อ้างถึงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2556)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนิยามคุณภาพชีวิต หมายถึง สถานภาพการดำรงชีวิต ความพึงพอใจ และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กรอบองค์ประกอบ 4 มิติข้างต้น เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ของกรมสุขภาพจิต (2566)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

คุณภาพชีวิตเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลากหลายมิติ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาโยบายและมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ (The WHOQOL Group, 1995) ในระดับปัจเจกบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดสถานภาพและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อระดับคุณภาพชีวิตที่บุคคลสามารถบรรลุได้ กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาและรายได้สูงกว่า มักมีโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณสุข สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และทรัพยากรอื่น ๆ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตได้มากกว่า (Marmot, 2005; Netuveli & Blane, 2008) ในขณะที่ความแตกต่างด้านเพศและอายุยังส่งผลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตอีกด้วย

นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมได้รับการยืนยันจากการศึกษาจำนวนมากว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะกลไกที่ช่วยลดผลกระทบของความเครียดและส่งเสริมความมั่นคงทั้งทางกายและจิตใจ (Cohen & Wills, 1985) และ House (1981) ได้อธิบายว่า การสนับสนุนทางสังคมที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การสนับสนุนทางอารมณ์ การสนับสนุนด้านการประเมิน การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านเครื่องมือและวัสดุ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบต่างมีกลไกเฉพาะในการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในมิติที่แตกต่างกัน บุคคลที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงจึงมีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าผู้ที่ขาดการสนับสนุนดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล และการสนับสนุนทางสังคม เป็นตัวแปรอิสระ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยใช้กรอบการวัดคุณภาพชีวิต 4 มิติขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995) เป็นแนวทางหลักในการวิเคราะห์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำ 1) แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของพฤติกรรมในการให้การสนับสนุนทางสังคมของ House (1981) และ 2) องค์ประกอบคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1995 อ้างอิงใน ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ, 2556) และเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย ของกรมสุขภาพจิต (2566) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและความถูกต้อง จากนั้นทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.363-0.896 จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ไว้ที่ 0.70 แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงกำนันทุกตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 399 คน

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน ในตำบลต่าง ๆ ในเขตพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

3.3 ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับ 1) การสนับสนุนทางสังคม และ 2) คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

4.3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบที (t-test) แบบ one sample t-test การทดสอบแบบเอฟ (F-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

4.4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการสนับสนุนทางสังคมของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการสนับสนุนทางสังคมของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่	การสนับสนุนทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านอารมณ์	3.84	0.56	มาก
2	ด้านการประเมิน	3.53	0.54	มาก
3	ด้านข้อมูลข่าวสาร	3.44	0.56	ปานกลาง
4	ด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้	3.48	0.66	ปานกลาง
ภาพรวม		3.57	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมาคือ ด้านการประเมิน ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.44$)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ด้านที่	คุณภาพชีวิต	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1	ด้านสุขภาพกาย	3.53	0.72	มาก
2	ด้านสุขภาพจิต	3.25	0.75	ปานกลาง
3	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.42	0.82	ปานกลาง
4	ด้านสภาพแวดล้อม	3.87	0.50	มาก
ภาพรวม		3.52	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.87$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพจิต ($\bar{X} = 3.25$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ

คุณภาพชีวิต	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.
	ชาย	หญิง		
1 ด้านสุขภาพกาย	3.53	3.52	0.201	0.841
2 ด้านสุขภาพจิต	3.26	3.25	0.132	0.895
3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.46	3.37	1.065	0.288
4 ด้านสภาพแวดล้อม	3.87	3.88	0.171	0.864
ภาพรวม	3.52	3.51	0.328	0.743

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยใช้ค่าการทดสอบที (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	5.837	3	1.946	5.872	0.001**
	ภายในกลุ่ม	130.894	395	0.331		
	ภาพรวม	136.731	398			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.837	3	1.946	5.872	0.001**
	ภายในกลุ่ม	130.894	395	0.331		
	ภาพรวม	136.731	398			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	23.878	4	5.969	20.841	0.000**
	ภายในกลุ่ม	112.854	394	0.286		
	ภาพรวม	136.731	398			
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	78.877	3	26.292	179.509	0.000**
	ภายในกลุ่ม	57.855	395	0.146		
	ภาพรวม	136.731	398			
ตำบลที่อาศัยอยู่	ระหว่างกลุ่ม	16.829	11	1.530	7.024	0.000**
	ภายในกลุ่ม	84.293	387	0.218		
	ภาพรวม	101.122	398			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. error	β	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	0.168	0.119		1.407	0.160	2.494	0.215
ด้านอารมณ์	0.377	0.029	0.360	13.208	0.000**	0.004	0.063
ด้านการประเมิน	0.053	0.028	0.048	1.883	0.060	0.067	0.062
ด้านข้อมูลข่าวสาร	0.037	0.027	0.035	1.364	0.173	0.026	0.078
ด้านเครื่องมือ สิ่งของเครื่องใช้	0.553	0.024	0.621	22.691	0.000**	0.491	0.067
R = 0.902, R ² = 0.813, Adj. R ² = 0.811, F = 428.528, Sig. = 0.000							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อพยากรณ์อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า การสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 81.10 (Adj. R² = 0.811) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรคุณภาพการให้บริการ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงสุด ได้แก่ ด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้ (β = 0.621) รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ (β = 0.360) อิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกายมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพจิต มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ติดต่อสุขภาพ การคมนาคม สัญจรในพื้นที่ที่มีความสะดวก เมื่อเจ็บป่วยสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น อีกทั้งมีเงินหรือรายได้นำมาใช้จ่ายตามความจำเป็น และรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวัน จึงไม่รู้สึกว่าไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากพื้นที่ที่ตนเองพักอาศัย เมื่อประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี มีอาการเจ็บป่วยตามร่างกาย เช่น ปวดท้อง ปวดตามตัว ไม่ถึงกับทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการซึ่งมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันได้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการงานหรือการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน โดยส่วนใหญ่ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี รู้สึกพึงพอใจที่สามารถใช้ชีวิตในแต่ละวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในบางครั้งบุคคลที่เป็นเสาหลักของครอบครัวเกิดการเจ็บป่วยขึ้นมา แต่ยังคงจำเป็นต้องไปรักษาการพยาบาล เพื่อที่จะทำงานเลี้ยงชีพภายในครอบครัว และคุณภาพชีวิตที่ดีในทุก ๆ วัน อีกทั้งยังคงสามารถไปไหนมาไหนด้วยตนเองได้ดี และพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา นอกจากนี้ ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ร่วมกัน

ฉันทุติพิน้องสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดี ถ้าหากมีปัญหาสามารถขอความช่วยเหลือจากครอบครัวและคนรอบข้าง อีกทั้งยังมีความปรารถนาดีที่จะแนะนำสิ่งดี ๆ ให้กันเสมอ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุทธา แสนกิจตะ (2563) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย มีความคิดเห็นว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของญาดินันท์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ (2562) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562) ได้ทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมะ สะมะแอ และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรานทิพย์ ภักดีศิริไพรวัลย์ (2559) ได้ทำการศึกษาคูณภาพชีวิตของชนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้านจิตใจ มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพชีวิต โดยภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดีมาก เมื่อใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตของชนในชุมชนบ้านแสนตอ พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสัมพันธภาพ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโครงการภายในชุมชน ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพชีวิตของชนในชุมชนบ้านแสนตอ ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ จึงยอมรับสมมติฐาน ยกเว้นปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากความแตกต่างส่วนบุคคล โดยทั่วไปมนุษย์มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งความแตกต่างส่วนบุคคลดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ของแต่ละคน ซึ่งอายุเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม คนที่อายุแตกต่างกันจะมีความคิดความอ่านที่แตกต่างกัน เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันคนที่อายุน้อยย่อมมีประสบการณ์ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการมากกว่าที่มีอายุน้อย การศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมแตกต่างกัน บุคคลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะส่งผลให้บุคคลมีความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงย่อมจะสามารถเข้าใจและรับรู้ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ คนที่มีการศึกษาในระดับสูง มักมีการประกอบอาชีพที่ดีกว่าประชาชนที่ไม่มีการศึกษา มีความรู้ วิถีคิด ที่รู้เรียนมาย่อมเข้าถึงจุดมุ่งหมายของชีวิตได้เร็ว และมีโอกาสสร้างกิจการหรือประกอบอาชีพที่ดี จึงมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำ บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง ส่วนใหญ่มีความรู้และการปฏิบัติตนด้านต่าง ๆ ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพและโอกาสที่จะประกอบอาชีพที่หลากหลายหรืออาชีพเสริมอื่น เพื่อสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นด้วย อีกทั้งบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีทักษะในการซักถามปัญหา เข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ตลอดจนเข้าถึงหรือแสวงหาข้อมูล

เพื่อตัดสินใจในการกระทำในการดูแลรักษาและเอาใจใส่คุณภาพชีวิตตัวเองมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย รวมทั้งรายได้ของประชาชนที่แตกต่างกันก็ย่อมจะส่งผลให้ทัศนคติค่านิยมและเป้าหมายของประชาชนแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ รายได้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชน ถ้าประชาชนมีรายได้ที่มากหรือมีความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ระดับของคุณภาพชีวิตเพิ่มสูงขึ้นด้วย เพราะรายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันและรายได้ที่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนอยู่ในระดับที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดใจ ปุณหวงค์ และคณะ (2569) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรือเสาะ จังหวัดสตูล พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอรือเสาะ แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวิจัยเช่นนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562) ที่พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ประชาชนที่มี เพศ แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมะ สะมะแอ และคณะ (2560) พบว่า ประชาชนที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสมาชิกในครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปรานทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์ (2559) พบว่า อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ มีผลต่อคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน์ คนเพียร (2558) ที่ทำการศึกษ คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอ บางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยจากการศึกษาอิทธิพลการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน ได้ร้อยละ 81.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของคุณภาพการให้บริการ พบว่า ด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์ ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะหากประชาชนสามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้การสนับสนุนแก่ประชาชนแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในทางกลับกัน ถ้าประชาชนไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ และหน่วยงานราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ไม่ให้การสนับสนุนแก่ประชาชนแล้ว ย่อมจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีเช่นกัน โดยในระบบแรงสนับสนุนทางสังคมถือว่า มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า แหล่งของแรงสนับสนุนทางสังคมมีทั้งแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิซึ่งแรงสนับสนุนจากแหล่งปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้องที่มีความสำคัญต่อการเจ็บป่วยและพฤติกรรมอนามัยของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะแรงสนับสนุนทางอารมณ์ ส่วนแรงสนับสนุนทางสังคมจากแหล่งทุติยภูมิถือว่าเป็นผู้ให้บริการทางสุขภาพ ได้แก่ แพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และบุคลากรอื่น ๆ เช่น ครู พระ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ซึ่งมีความสำคัญในการสนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ผ่านมา นั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ ตลอดจนการสนับสนุนทางสังคมด้านต่าง ๆ แก่คนพิการ ให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ทั้งทางด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและการมีงานทำ กีฬา

และการท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงกลไกด้านการเงินการคลัง และงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพร ปานลักษณ์ (2562) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตจังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตคนพิการในเขตจังหวัดนครพนมได้ร้อยละ 87.90 สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทธิชัย ชาแสน (2564) ที่พบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผลการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ และน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนด้านแรงงาน สิ่งของเงินทอง และบริการ มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ 0.696 อธิบายได้ว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 69.60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ ชนชนะกุล และคณะ (2565) ที่พบว่า ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ทุกด้านสามารถร่วมกันทำนายระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ได้ร้อยละ 57.60

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน ควรมุ่งเน้นการกำหนดนโยบายและมาตรการพัฒนาที่คำนึงถึงความแตกต่างด้านอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และบริบทของแต่ละตำบลเป็นสำคัญ มากกว่าการแบ่งกลุ่มตามเพศ ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของประชาชนในพื้นที่ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่นต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้ และด้านอารมณ์ มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับท้องถิ่นควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างระบบการสนับสนุนทางสังคม ที่ให้ความสำคัญกับการดูแลด้านอารมณ์ และการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของเครื่องมือ สิ่งของ และทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มากกว่าการมุ่งเน้นเฉพาะการให้ข้อมูลหรือการประเมินผล ทั้งนี้ เพื่อให้การสนับสนุนทางสังคมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริงและนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองหาน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาการสนับสนุนทางสังคมให้กับประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยควรให้ความสำคัญและเพิ่มการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านผู้นำชุมชน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนสามารถค้นหาความช่วยเหลือได้จากสื่อหรือแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และด้านเครื่องมือสิ่งของ เครื่องใช้ โดยควรเน้นการให้ความช่วยเหลือ ในด้านการงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน สนับสนุนช่วยเหลือในการจัดหาเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์สำหรับอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้กับประชาชนให้มากขึ้น

1.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองหาน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน ด้านสุขภาพจิต โดยการจัดกิจกรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ให้ประชาชนสามารถจัดการกับความเศร้า หรือกังวลได้ ปลุกฝังความเชื่อทางศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในตนเอง และมีภาพลักษณ์ที่ดีในชุมชน และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม โดยการส่งเสริมให้หมู่บ้านชุมชนทุกแห่ง จัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากชุมชน และรู้จักการให้ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นอยู่เสมอ

1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองหาน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนประชาชนที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเอกชน ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,001-20,000 บาท ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองหาน ตำบลบ้านยา ตำบลหนองเม็ก และประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลพังงู เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มดังกล่าวมีคุณภาพชีวิต ต่ำกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ

1.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองหาน และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรใช้รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนทางสังคมด้านเครื่องมือ สิ่งของ เครื่องใช้ และด้านอารมณ์ ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดอุดรธานี เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละอำเภอ

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เช่น ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ การจัดสวัสดิการสังคม ภาวะผู้นำของผู้นำหมู่บ้าน ฯลฯ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์เส้นทาง (path analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม ของตัวแปรศึกษา

2.4 ควรศึกษาเชิงคุณภาพ ทั้งจากตัวเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบงานการจัดสวัสดิการสังคม เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองหาน และจากประชาชนในพื้นที่อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอหนองหาน ต่อไปเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพและทำให้ประชาชนพึงพอใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2566). *เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI)*.

กรมสุขภาพจิต.

จุฑาทิพย์ ขนชนะกุล, ทองฟู ศิริวงศ์ และสมพล พุ่มหว่า. (2565). ปัจจัยสนับสนุนทางสังคมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ในเขตตำบลท่ากแดง อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดบึงกาฬ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 7(11), 452-467. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/256457>.

- จุฬารัตน์ คนเพียร. (2558). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ญาตินันท์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์*. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 16(1), 191-209.
<https://opac.uru.ac.th/bibitem?bibid=j00035736>.
- นันทกัณ ชนะพันธ์, อัจฉราพร สีหิรัญวงศ์, ประภา ยุทธไตร และธณชัย คงสกนธ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและการรู้จักตนเองกับการคืนความสำคัญให้ตนเอง ของผู้ป่วยหญิงโรคซึมเศร้า. *วารสารสภาการพยาบาล*, 28(2), 44-57. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/TJONC/article/view/11642>.
- ปฐมพร ปานลักษณ์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรางทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์. (2559). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง*. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดานันท์ ประสิทธิ์เวช. (2561). *ผลของโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมร่วมกับการออกกำลังกายต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พีรพัฒน์ พันศิริ. (2559). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การพัฒนาองค์กรชุมชน*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ฤทธิชัย ขาแสน. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต, เฉลิมพล สายประเสริฐ, กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และจรัมพร ไหล่ยอง. (2556). *คุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุทธา แสนกิจตะ. (2563). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย*. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 6(1), 1-24.
<https://ojs.mbu.ac.th/index.php/jslc/article/view/1257>.
- สุดใจ ปุนหวาศ, ละมัย ร่มเย็น และสัญญาครณ์ สวัสดิ์ไธสง. (2569). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนวนนิวาส จังหวัดสกลนคร*. *วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 4(1), 94-108.
<https://so15.tci-thaijo.org/index.php/jamsd/article/view/2438>.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อัสมะ สะมะแอ, อารีนา เละนิยะ, วาดีส ยะโก๊ะ และมุบตี อุเต็น. (2566). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส*. *การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 วันที่ 19 พฤษภาคม 2566* (หน้า 907-920). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310-357. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.98.2.310>.
- House, J. S. (1981). *Work stress and social support*. Addison-Wesley.

- Huang, K.-Y., Chengalur-Smith, I., & Pinsonneault, A. (2019). Sharing is caring: Social support provision and companionship activities in healthcare virtual support communities. *MIS Quarterly*, 43(2), 395–423. <https://doi.org/10.25300/MISQ/2019/13225>.
- Johari, J., Ahmad Ramli, F. Z., Abdul Wahab, H., Bidin, M. F., & Mat Rosely, R. (2019). Social support, pay satisfaction, work ability, and intention to stay: A case of return to work program participants. *Jurnal Pengurusan*, 55, 3–12. <https://doi.org/10.17576/pengurusan-2019-55-01>.
- Marmot, M. (2005). Social determinants of health inequalities. *The Lancet*, 365(9464), 1099–1104. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(05\)71146-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)71146-6).
- Netuveli, G., & Blane, D. (2008). Quality of life in older ages. *British Medical Bulletin*, 85(1), 113–126. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18281376/>.
- The WHOQOL Group. (1995). The World Health Organization quality of life assessment (WHOQOL): Position paper from the World Health Organization. *Social Science & Medicine*, 41(10), 1403–1409. [https://doi.org/10.1016/0277-9536\(95\)00112-K](https://doi.org/10.1016/0277-9536(95)00112-K).
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). Harper & Row.